

невпевненість в собі та в розвитку своїх здібностей. На відміну від підлітків які займаються творчою діяльністю більше 4-х років та точно знають ступінь розвитку своїх здібностей та можуть адекватно його оцінити.

Список використаних джерел

1. Бугерко Я. Категоріальний аналіз рефлексії як явища, процесу, стану, властивості// Психологія і суспільство . - 2008. - №1. - С.93-105.
2. Музика О.Л. Ціннісна свідомість і розвиток обдарованості. – К.: Міжнародна фінансова агенція, 1997. – 24 с.
3. Семенов И.Н., Степанов С.Ю. Рефлексия в организации творческого мышления и саморазвитии личности // Вопросы психологи. – 1983. – № 2. – С. 35-42.

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ
МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ ТА САМООЦІНКИ ТРИВОЖНОСТІ У
РАНЬОМУ ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ**

Юрчук Валентина

студентка 6 курсу соціально-
психологічного факультету

Науковий керівник:

кандидат психологічних наук,
доцент **І.С. Загурська**

Швидкоплинний розвиток нашої спільноти, розширення інформаційних меж та реорганізаційні процеси в усіх сферах її життєдіяльності вимагають від підростаючого покоління уміння зорієнтуватись у широкому об'ємі інформації та якісно засвоювати нові набуті знання. Тому в наш час важливим завданням у відображенні освітнього соціуму має бути посилення суб'єктної позиції учнів на навчанні та забезпечення високої результативності їх навчальної діяльності. Інтерес дослідників зростає до психологічних факторів успішної навчальної діяльності учнів, зокрема до проблеми мотиваційного компоненту (Л.І.Божович, Є.П.Ільїн, О.М.Леонтьєв, Д.Мак-Клелланд, С.Я.Рубінштейн, Х.Хекхаузен) [2; 5; 7; 10; 14; 15]. Мотивація досягнення учнів стає невід'ємною та важливою ланкою у подальшому розвитку особистості.

Важливого значення для виконання тієї чи іншої діяльності, окрім мотивації досягнення, набуває проблема тривожності, яка в

свою чергу тим чи іншим чином може вплинути на досягнення успіху особистості. Виявлено, що тривожність часто виникає у ситуації конкуренції (Л.А. Петровский, А.М. Прихожан) [11; 13].

Дослідженням самооцінки у вітчизняній психології займалися Б.Г.Ананьєв, Л.І.Божович, І.С.Кон, М.І.Лісіна, С.Л.Рубінштейн [1; 2; 6; 8; 14]. Самооцінка аналізується як частина самосвідомості особистості та як продукт її онтогенезу, що породжується всією життєдіяльністю та функціонуванням людини.

На необхідності аналізу зв'язку тривожності та самооцінки наголошується в працях А.М.Прихожан. Зазначається, що низький рівень тривожності пов'язаний з мотивацією досягнення успіху, а високий рівень тривожності навпаки – з мотивацією уникнення невдач [13].

Методологічними та теоретичними основами дослідження є положення про розвиток особистості в юнацькому віці (Л.С.Виготський, І.С. Кон); теоретичні положення стосовно розвитку самосвідомості особистості (Л.І.Корнєєва, І.І.Чеснокова); положення про розвиток самооцінки у вітчизняній (Б.Г. Ананьєв, Л.І. Божович, І.С. Кон, М.І. Лісіна) та зарубіжній психології (У. Джемс, Ч. Х. Кулі, Дж. Г. Мід, Е.Г. Еріксон, К.Р. Роджерс); положення про причини виникнення тривожності (Х.Айзенк, Ф.Е.Васильок, І.В.Дубровіна, А.В.Захарова, Д.Майєрс, К.Хорні); вихідні положення теорій мотивації (Дж.Аткінсон, Л.І.Божович, С.С.Занюк, Є.П.Ільїн, О.М.Леонтьєв, В.Макдаугол, Д.Мак-Клелланд, А.К.Маркова, С.Я.Рубінштейн, Х.Хекхаузен) та теоретико-методологічні засади дослідження мотивації досягнення (Дж.Аткінсон, Л.І.Божович, У.Гемен, Д. Елліс, А.В.Запорожець, О.М.Леонтьєв).

Дослідження мотивації досягнення та самооцінки тривожності у юнацькому віці буде проводитися з використанням методики А. Мехрабіана для вимірювання мотивації досягнення, запропонована М.Ш. Магомед – Еміновим та методики діагностики самооцінки тривожності Ч.Д. Спілберга та Ю.Л. Ханіна [3; 12]. Вибірку становитимуть 64 особи – учнів 10-х та 11-х класів.

Проблема мотивації досягнення займає одне з центральних місць у психології. Наші мотиви розвиваються ще у ранньому дитинстві та важливий вплив на їх формування має сім'я і школа. Мотив постає необхідним компонентом та рушійною силою у будь-якій діяльності.

Загалом, мотивація та самооцінка тривожності між собою тісно взаємопов'язані. Теоретичний аналіз проблеми показав, що низький рівень тривожності пов'язаний з мотивацією досягнення успіху, а

високий рівень тривожності навпаки – з мотивацією уникнення невдач.

Список використаних джерел

1. Ананьев Б.Г. Человек как предмет познания / Б. Г. Ананьев. - М.: Наука, 2000. - 351 с.
2. Божович Л. И. Психическое развитие школьника и его воспитание / Л.И.Божович. – М.: Наука, 1979. – 360 с.
3. Власова О.І. Педагогічна психологія / О.І. Власова. – К.: Інститут післядипломної освіти, факультет соціології та психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2001. – 247 с.
4. Лісіна М.І. Спілкування, особистість і психологія дитини / М.І.Лісіна. - М.: Просвіта, 1997. - 324 с.
5. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы / Е.П. Ильин. - СПб.: Питер, 2000. - 296 с.
6. Кон.І.С. Психологія ранньої юності / І.С. Кон. - М.: Просвіта, 1989. - С.106 - 149, 167 - 186.
7. Леонтьев. О.М. Потребы, мотивы і емоції / О.М.Леонтьев. - М.: Смысл, - 439 с.
8. Лісіна М.І. Спілкування, особистість і психологія дитини / М.І.Лісіна. - М.: Просвіта, 1997. - 324 с.
9. Магомед-Емінов М.Ш. Трансформація особистості / М.Ш. Магомед-Емінов. – М.: Психоаналітична асоціація, 1998. – 496 с.
10. Макклелланд Д.К. Мотивація досягнення / Д.К.Макклелланд; пер.з англ. В.Млинський. – Питер, 1953. – 630 с.
11. Петровский А.В. Психология / А.В Петровский. - М.: Академия, 2000. -176 с.
12. Практикум по основам психологии: Тесты и хрестоматия. Учебное пособие для студентов медицинского института / Составитель – З.А. Мельников. Симферополь: «СОНАТ», 1997. – С. 200-204.
13. Прихожан А.М. Тривожність у дітей та підлітків / А.М. Прихожан. – М.: Воронеж, 2000. – 280 с.
14. Рубінштейн. С.Л. Основи загальної психології / С.Л. Рубінштейн., О.В.Брушлинский., К.О.Абульханова-Славська. - СПб.: Питер, 1998. - 688 с.
15. Хекхаузен Х. Психологія мотивації досягнення / Х.Хекхаузен. – СПб.: Мова, 2001. – 630 с.
16. Чеснокова І.І. Проблема самосвідомості в психології / І.І.Чеснокова. – М.: Наука, 1977. – 294 с.